

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αθήνα 13 - 2 - 1996

Αριθ. Πρωτ. 504 / Εγκ. 2

ΘΕΜΑ: Εφαρμογή διατάξεων
αρθρ. 95-100 Ν.2971/92
για την ακούσια εισαγωγή
Ψυχοπαθών στα Ψυχιατρεία

Προς: Τους κ.κ. Εισαγγελείς Εφετών

- ΚΟΙΝ:**
1. **Υπουργείο Δικαιοσύνης**
Τμήμα Ειδικών Ποιν. Υποθέσεων
'Εγγραφα 73118/27.6.95, 116386
12.10.95, 66800/27.6.95, 13618/
17.11.95.
 2. **Υπουργείο Υγείας, Πρόνοιας
και Κοιν. Ασφαλισεων**
Δ/νση Ψυχικής Υγείας
'Εγγραφο της Δ.Ψ.Υ/2553/30.12.
 3. **Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών**
Εγγραφα 40905/1.11.1993 και
49030/18.9.95 και συνημμένη
από 15.9.95 αναφορά Εισ. Πρωτο
δικών Αναστασίου Κανελλόπουλου
 4. **Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής
Χαϊδάρι**

Επειδή έχουν δημιουργηθεί αμφιβολίες ως προς τις
διατάξεις που πρέπει να εφαρμόζονται για την ακούσια
εισαγωγή ψυχοπαθών σε κατάλληλη Μονάδα Ψυχικής Υγείας, η
Εισαγγελία του Αρείου Πάγου, σύμφωνα προς το άρθρο 24 §§
4 και 5α Ν.1756/1988, παρέχει τις ακόλουθες οδηγίες, για
να τις γνωστοποιηθετε περαιτέρω οι Εισαγγελίες
Πρωτοδικών της περιφερείας σας και να εποπτεύσετε για
την προσήκουσα εφαρμογή τους.

I. Ο Ν. 2071/1992 "Εκσυγχρονισμός και Οργάνωση
συστήματος Υγείας" περιέχει στα άρθρα 94-101 διατάξεις
για την εκούσια (με την συγκατάθεση του ασθενή) και την
ακούσια (χωρίς την συγκατάθεσή του) νοσηλεία του ασθενή

οε κατάλληλη Μονάδα Ψυχικής Υγείας. Για την ακούσια νοσηλεία τίθεται ως προϋπόθεση, πλην του ότι πρόκειται για πρόσωπο που πάσχει από ψυχική διαταραχή, να μην είναι τούτο ικανό να κρίνεται για το συμφέρον της υγείας του και να προβλέπεται διαφορετικά ο αποκλεισμός της θεραπείας του ή η επιδείνωση της υγείας του, και η ανάγκη υποβολής του ασθενή σε νοσηλεία για την αποτροπή πράξεων βίας κατά του ιδίου ή τρίτων. Αφετέρου, πριν από τον νόμο αυτό οι διατάξεις των άρθρων 4 και 5 Ν.Δ. 104/1972 και η Α2β/οικ. 5345/4.11.1978 απόφαση του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών ρύθμιζαν την εκούσια νοσηλεία Ψυχοπαθών, αλλά και την αναγκαστική νοσηλεία επικίνδυνων Ψυχοπαθών. Από την αντιπαραβολή των σχετικών διατάξεων προκύπτει ότι οι διατάξεις του Ν. 2071/1992 υπερκαλύπτουν εκείνες του Ν.Δ. 104/1972.

II. Κατά το άρθρο 132 Ν. 2071/1992 καταργούνται από την δημοσίευση του νόμου αυτού, πλην των διατάξεων διαφόρων νόμων, στους οποίους δεν περιλαμβάνονται και τα άρθρα 4 και 5 του Ν.Δ. 104/1972, "κάθε γενική ή ειδική διάταξη που είναι αντίθετη στις διατάξεις του Νόμου αυτού ή ρυθμίζει διαφορετικά θέματα του νόμου αυτού". Σύμφωνα με την ειδική διάταξη αυτή, αλλά και κατά τον γενικό ερμηνευτικό κανόνα, ότι ο νεότερος νόμος καταργεί σιωπηρά τον παλαιότερο στην έκταση που ρυθμίζει το θέμα που ρύθμιζε εκείνος (άρθρο 2 Α. Κώδικα-Γ. Μπαλή Γενικαί αρχαί § 2 εκδ. 1948), τα άρθρα 94-100 του Ν. 2071/1992, τα οποία ρυθμίζουν το θέμα της ακούσιας νοσηλείας εκείνων που πάσχουν από Ψυχική διαταραχή, και υπάρχει

X

προοπτική να τελέσουν πράξεις βίας κατά των ιδίων ή τρίτων, έχουν καταργήσει "σιωπηρά" τα άρθρα 4 και 5 Ν.Δ. 104/1972 που ρύθμιζαν το ίδιο θέμα της αναγκαστικής νοσηλείας των επικίνδυνων στη δημόσια τάξη ή προσωπική ασφάλεια των πολιτών ή των ιδίων ψυχοπαθών.

III. Αφετέρου ενώ στην εισηγητική έκθεση του Ν. 2071/1992 δεν διαλαμβάνεται ρητώς η κατάργηση του ΝΔ 104/1972, επισημαίνεται σχετικά α) προς την αντιμετώπιση γενικά των ψυχοπαθών, ότι οι σχετικές διατάξεις αποσκοπούν στην "υλοποίηση της ψυχιατρικής μεταρρυθμίσεως", β) σχετικά προς το άρθρο 93 "το ΝΔ 104/1972 αγνοεί θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου για σεβασμό της αξιοπρέπειας και της ελευθερίας. Για να είναι όμως δυνατή η επαγγελματική κατάρτιση και η επανένταξη των ασθενών στην κοινωνία είναι απαραίτητο να ρυθμισθούν τουλάχιστον, τόσο οι προϋποθέσεις και ο χρόνος ακούσιας νοσηλείας με δικαστικές εγγυήσεις των ατομικών ελευθεριών". Έτοιμη, ανεξάρτητα προς την μη ρητή κατάργηση του Ν.Δ. 104/1972 η αναφορά σ' αυτόν ως νόμο αναχρονιστικό και μη προστατευτικό θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου, έχει την έννοια ότι ο προστατευτικός των δικαιωμάτων αυτών νέος νόμος καταργεί τον προαναφερόμενο παλαιότερο.

IV. Επομένως για την ακούσια εισαγωγή σε Μονάδα Ψυχικής Υγιεινής προσώπων που πάσχουν από ψυχιατρική διαταραχή και δεν είναι ικανά να κρίνουν το συμφέρον της υγείας τους, η έλλειψη δε νοσηλείας τους θα αποκλείσει την θεραπεία τους ή θα επιδειγόσει την υγεία τους και η

νοσηλεία τους είναι απαραίτητη για να αποτραπούν πράξεις βίας κατά των ίδιων ή κατά τρίτων, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 95-100 του Ν. 2071/1992.

V. Ως εκ περισσού επισημαίνω ότι οι διατυπώσεις που καθιερώνουν οι ανωτέρω διατάξεις του Ν. 2071/1992, για την εισαγωγή του ασθενούς στην Μονάδα Ψυχικής Υγείας, την επικύρωση της σχετικής διατάξεως του Εισαγγελέα Πρωτοδικών από το Μονομελές Πρωτοδικείο, τα κατά της αποφάσεως αυτής ένδικα μέσα και την διαδικασία ελέγχου της νοσηλείας, σε καμιά περίπτωση δεν καθιστούν αδύνατη ή δυσχερή την εφαρμογή του νόμου αυτού, όπως εσφαλμένα υποστηρίζεται. Αφετέρου τυχόν κενά στις διατάξεις αυτές του Ν. 2071/1992 θα πληρωθούν με την ορθή ερμηνεία τους, όπως συμβαίνει με κάθε νόμο.
Ειδικότερα σημειώνω:

α) Ότι οι Εισαγγελείς Πρωτοδικών πρέπει να υποδείξουν στους οικείους Ιατρικούς Συλλόγους, την σύνταξη ειδικών καταλόγων (άρθρο 96 § 3 Ν. 2071/1992) από τον οποίο θα προέρχονται καταρχήν οι γιατροί που θα παρέχουν τις πιστοποιήσεις περί της ανάγκης ακούσιας νοσηλείας.

β) Οι ιατρικές πιστοποιήσεις των δύο γιατρών μπορεί να είναι σε κοινό έγγραφο ή σε ιδιαίτερο έγγραφο κάθε μία, επιβάλλεται όμως να είναι αιτιολογημένες, να περιέχουν δηλαδή τα πραγματικά περιστατικά (εκδηλώσεις νόσου και τυχόν πράξεων βίας, νοσηλεία άλλοτε, που και γιατί, γιά ποιο λόγο δεν είναι δυνατή η εκτός νοσοκομείου νοσηλεία, συμπέρασμα περί της ασθένειας και η επιστημονική θεμελίωση της κλπ).

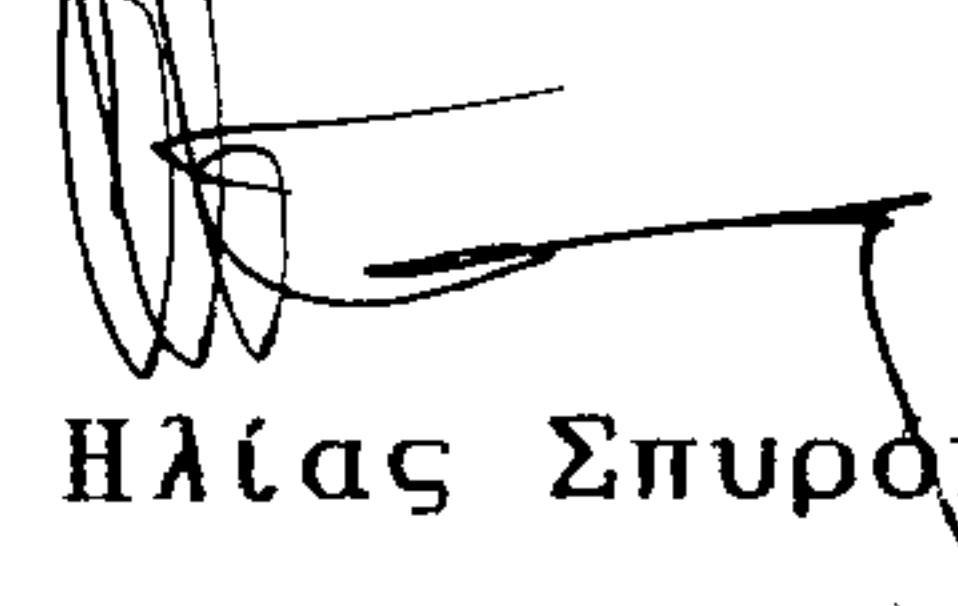
γ) Στην Μονάδα Ψυχικής Υγείας θα συντάσσεται πρακτικό οποίο θα βεβαιώνεται ότι ανακοινώθηκαν στον ασθενή τα δικαιώματα του και τις δικαιώματα του α) να κληθεί ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου για την επικύρωση της εισαγγελικής Πράξεως για τον εγκλεισμό του, β) να ασκήσει έφεση μή ανακοπή κατά της αποφάσεως του Δικαστηρίου αυτού, γ) να εξετασθεί ιατρικώς μετά τρίμηνο από την εισαγωγή για να κριθεί εάν συντρέχει λόγος περαιτέρω νοσηλείας και δ) να εξέλθει του νοσοκομείου μετά εξάμηνο, εκτός εάν κατά την προβλεπόμενη διαδικασία κριθεί ότι επιβάλλεται η περαιτέρω νοσηλεία. Σε καταφατική περίπτωση, θα ακολουθεί ο μετά το τρίμηνο ιατρικός έλεγχος, αλλά και η απόλυτη μετά εξάμηνο, εκτός εάν και πάλι κριθεί αναγκαία η περαιτέρω νοσηλεία.

VI. Είναι αυτονόητο ότι η εφαρμογή του νόμου δημιουργεί υπηρεσιακό βάρος τόσο στις Εισαγγελίες Πρωτοδικών όσο και στις Μονάδες Ψυχικής Υγείας. Είναι γνωστό ότι συχνά ο ασθενής δεν έχει επίγνωση της καταστάσεως της υγείας του, οι δε οικείοι του λόγω των προβλημάτων που δημιουργεί η ψυχική ασθένεια, παρατηρείται, σε ικανές περιπτώσεις, να ενδιαφέρονται για τον εγκλεισμό τους σε Μονάδα Ψυχικής Υγείας και αν ακόμη δεν συντρέχουν οι όροι του νόμου, ενώ εξάλλου αδιαφορούν κατά το πλείστον, για την περαιτέρω τύχη του. Έτσι είναι αναγκαίο να τηρούνται οι όροι που θέτει ο νέος νόμος για την ακούσια νοσηλεία του ψυχοπαθούς και να ακολουθείται περαιτέρω η καθοριζόμενη διαδικασία για

τον επανέλεγχο της Υγείας του. Για την γραφειοκρατική αντιμετώπιση της σχετικής διαδικασίας, τόσο από τις Εισαγγελίες όσο και από τις Μ.Ψ.Υ., επιβάλλεται να χρησιμοποιούνται τυποποιημένα κατά τα ουσιαστικά και δικονομικά οτούχεια έγγραφα (Εισαγγελική πράξη εγκλεισμού ή μη, έγγραφο προς Μ.Ψ.Υ., ένδικα μέσα, πρωτόκολλο γνωστοποιήσεως στον ασθενή των δικαιωμάτων του κλπ), τα οποία θα συμπληρώνονται με τα πραγματικά περιστατικά της συγκεκριμένης περιπτώσεως. Τέλος επιβάλλεται να τηρείται στις Εισαγγελίες Πρωτοδικών α) ιδιαίτερο Αρχείο με φακέλλους κατά ασθενή, β) βιβλίο ασθενών, στο οποίο καταχωρούνται οι ασθενείς κατά τη σειρά περιελεύσεως των σχετικών δικαιολογητικών στην Εισαγγελία και έναντι του ονόματος κάθε ασθενούς θα καταχωρούνται η εισαγγελική πράξη για την ακούστα νοσηλεία, η σχετική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου, αλλά και η τυχόν του Εφετείου, το έγγραφο της Μ.Ψ.Υ. περί διακοπής της νοσηλείας του, καθώς και τα έγγραφα και οι δικαστικές αποφάσεις για την συνέχιση ή διακοπή της νοσηλείας του και γ) αλφαριθμητικό ευρετήριο στο οποίο θα καταχωρούνται οι ασθενείς για να ανευρίσκεται με ευχέρεια το όνομα τους στο παραπάνω βιβλίο ασθενών.

ΙΙΧ. Παρακαλώ να γνωρίσετε στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου την λίγψη της εγκυκλίου.-

Ο Αντεπαγγελέας του Αρείου Πάγου

Αλέας Σπυρόπουλος

B.M.